

TO FRØSLEV-SKÆBNER

Tekst & billeder: Poul Christensen

Brødrene Ernst Fritjof og Johannes Egerton Simonsen var begge født i Silkeborg i henholdsvis 1909 og 1913. Begge var de medlem af det danske kommunistparti, og sammen gik de ind i den danske modstandskamp. Det var fortrinsvis indenfor den illegale presse, at de var aktive, men Johannes var også delagtig i flere sabotager i Silkeborg.

Så tidligt som i sommeren 1942 var den modstandsgruppe, som Johannes var tilknyttet, i aktion. Det gik udover et tysk militærdepot i Lunden som nedbrændte. Tyskerne var rasende over dette – hærværk eller drengestreger eller hvad det nu var. Det danske politi indrykkede annoncer i de lokale dagblade, hvor de udlovede 1.000 kroner i dusør for oplysninger, der kunne føre til en opklaring.

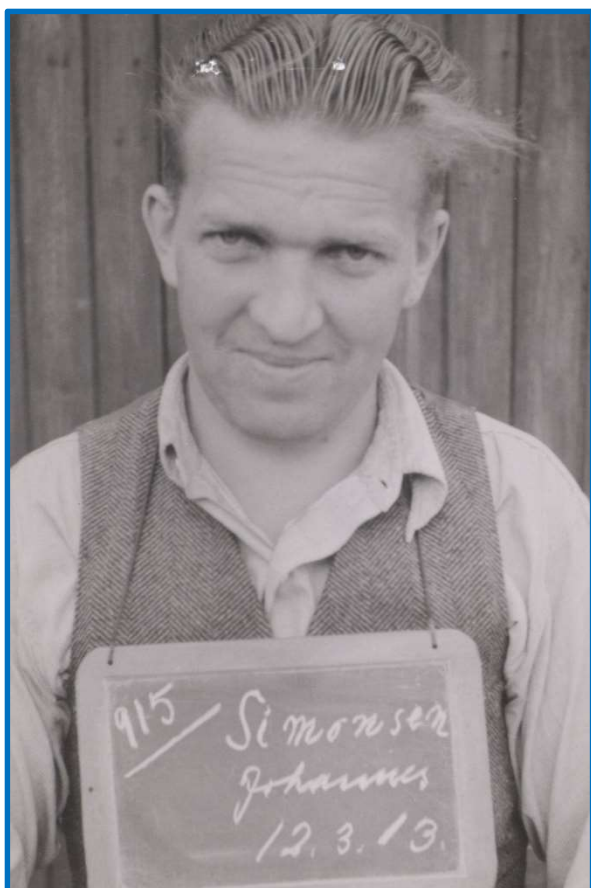
De gode Silkeborg-borgere mente ikke, at det kunne være danskere, der stod bag brandstiftelsen, for Kongen og Regeringen havde jo proklameret, at man skulle opføre sig ordentligt overfor tyskerne.

Man mente, at det kunne være tyske depotarbejdere, der selv at havde haft gang i tændstikkerne, for at dække over mangler på depotet, der var forsvundet ud ad bagdøren og ud på det sorte marked.

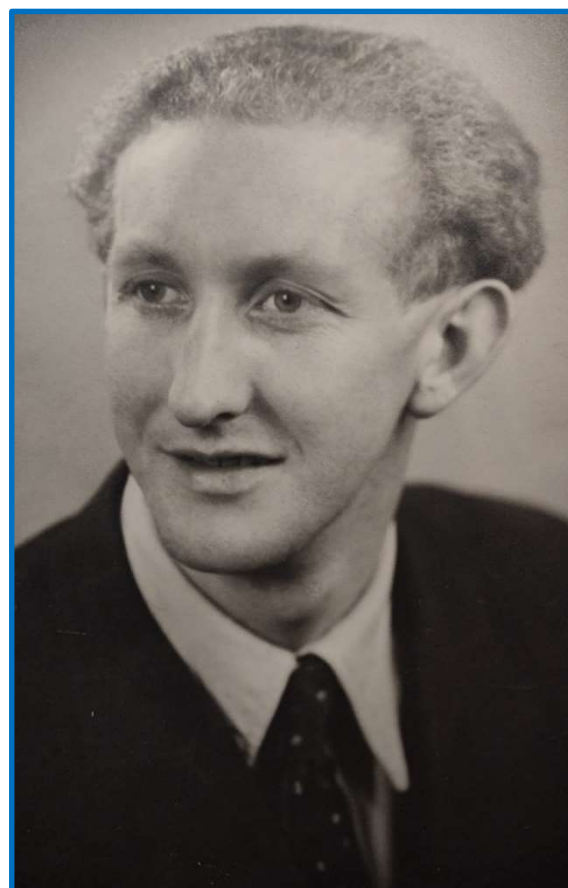
Om tyskerne selv kom på de samme tanker, vides ikke, for sagen blev kort efter henlagt.

Men det var en klokkeklar sabotageaktion. En mørk juli nat i 1942 krøb Johannes og Viggo Nielsen – en anden fra gruppen – gennem afspærringen, ved det skarpt bevogtede depot i Lunden. Brandbomben blev anbragt, og en 15-minutterslunte blev antændt – og de to krøb tilbage ud gennem afspærringen.

Der skete dog intet, og natten efter måtte de 2 slukørede modstandsfolk hente brandbomben ud igen. Natten til d. 22. juli gjorde gruppen et nyt forsøg. Her var det brødrene Etlar og Senius Madsen, der krøb gennem afspærringen, og denne gang virkede brandbomben – depotet med bildæk, uniformer og våben gik op i lys lue.

Johannes (kilde: natmus.dk)

Ernst Fritjof

I 1944 gik det dog galt for både Johannes og Ernst Fritjof. Johannes blev anholdt d. 23. maj og Ernst d. 7. juli. De blev begge overført til Frøslev Lejren.

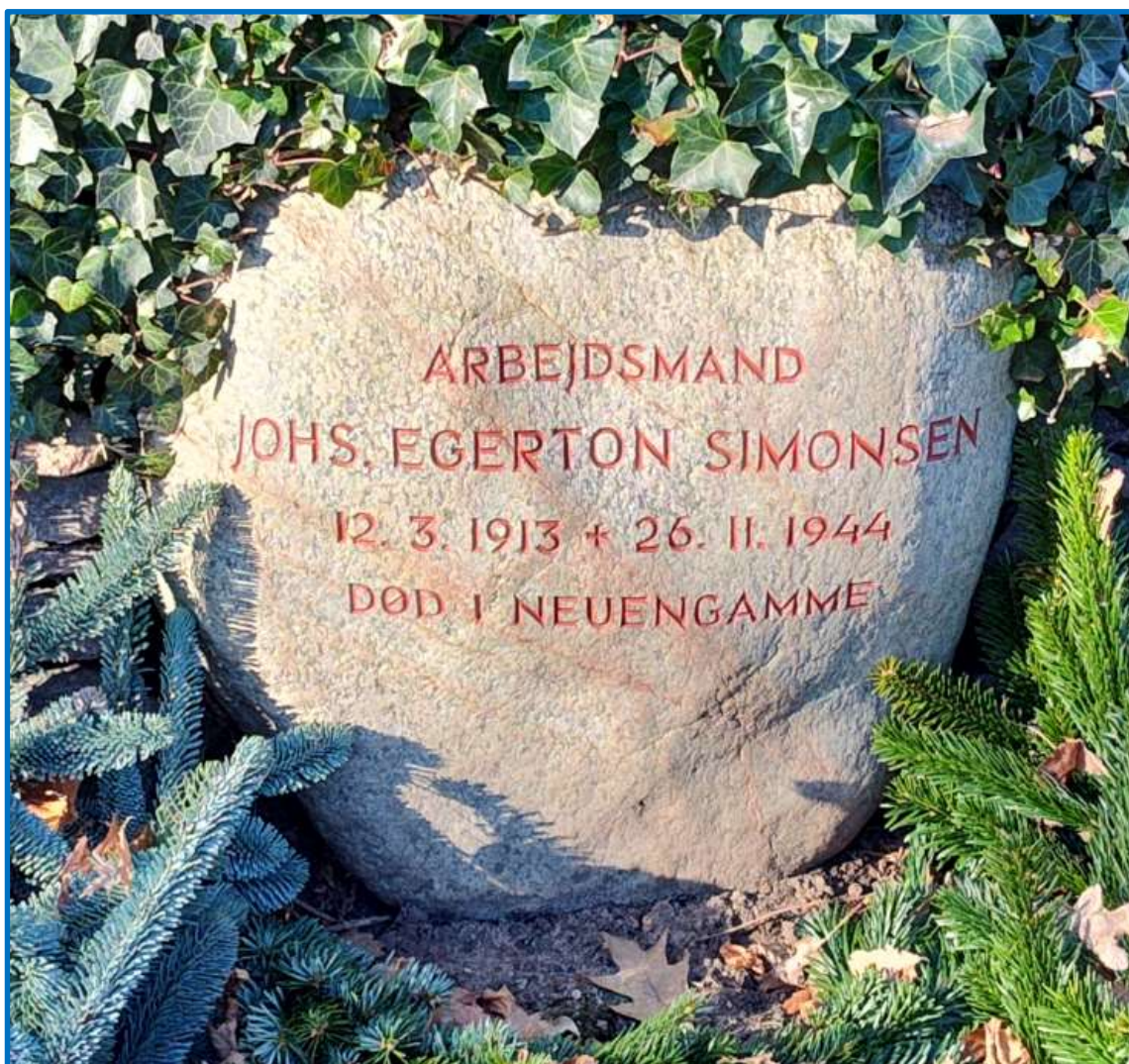
I oktober 1944 gik det rigtigt galt for brødrene – begge kom med fangeoverførslen d. 20. oktober til Neuengamme - en Kz-lejr tæt på Hamburg.

Her skiltes deres veje. Johannes blev overført til Kz-lejren Bergen-Belsen, hvor han døde allerede d. 26. november af lungetuberkulose.

D. 15. november blev Ernst Fritjof sammen med 131 andre danskere overført til Kz-lejren Meppen-Versen, beliggende vest for Bremen tæt ved grænsen til Holland.

Danskerne kom retur til Neuengamme d. 13. marts 1945, hvorfra de skulle evakueres til Sverige med de Hvide Busser. Ernst var blandt de 70, der havde overlevet opholdet i Meppen-Versen. 62 danskere var omkommet under de mest kummerlige forhold af sygdom, hårdt tvangsarbejde og mishandling.

Allerede i maj måned 1945 var Ernst Fritjof retur fra opholdet i Sverige og atter tilbage i de trygge rammer hos familien i Danmark.

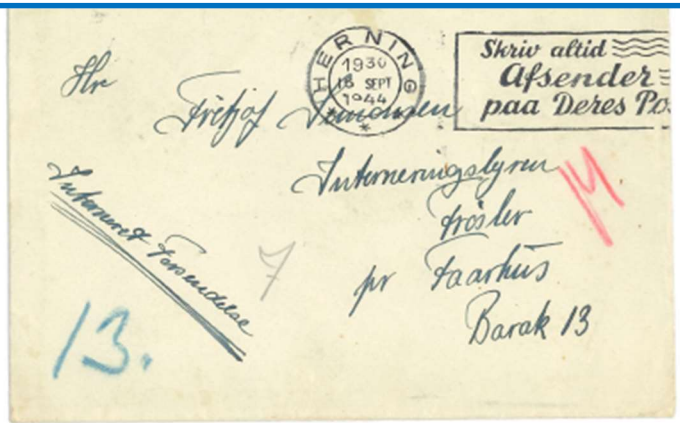

På Silkeborg Kirkegård i mindelunden for de faldne i frihedskampen findes denne mindesten for Johannes Egerton Simonsen. Der står fejlagtigt, at han er død i Neuengamme, men det er formentlig det man antog da stenen blev rejst.

Æret være hans minde!

Effektsamlingen fra de 2 brødre er ret omfattende. Samlingen indeholder breve til og fra de indsatte, breve fra forskellige myndigheder, personlige effekter og meget mere – se eksempler herpå:

Brev til Ernst Fritjof mens han var indsat i Frøslev. Brevet er fra hans kone Johanne. Familien kalder ham altid for Fritjof, hvor myndighederne og specielt tyskerne kalder ham for Ernst. Brevet har fået en bemærkning fra censurlæseren om, at der ikke må skrives på begge sider af brevpapiret

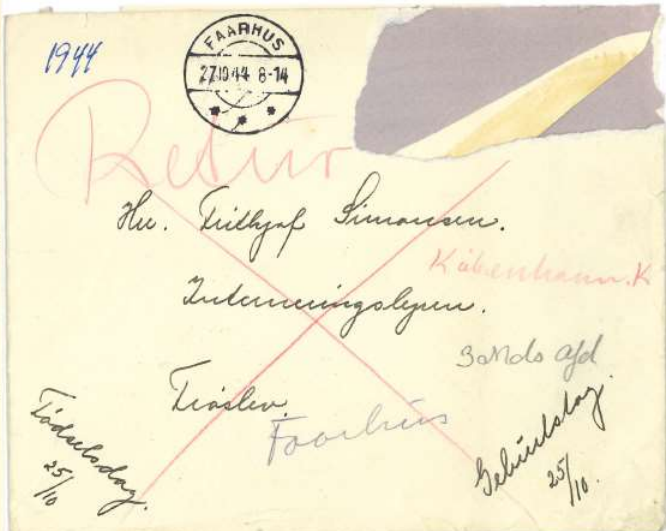

skulde jeg jo ikke skrive, du har det vel eller godt og er i godt humør, det er da godt at du har lidt at bestille saa gaar tiden bedre for dig, jeg betynder jo en 3 timer om Dagen men er vist snart færdig med og jeg har været i Skole i Dag og omse Tjekker, saa min Kære Fritjof nu vil den nok skriv til mig med dit samme hvis du kan jeg bruger efter at høre fra dig, og jeg vil jo gerne høre dig, hvis jeg maae det havde jo været rart om jeg kunde have Ryt sammen med en af de andre der skulde der ned, in har haft fyret i Kalkbænnen nogle gange nu er det jo rart at være med om Aftener saa det er trost at sidde alene, nu mange Kærlige hilsener og Tusinder af Takke og Kys sendes dig Fritjof fra os alle her din Johanne

Brevet maa kun være på en Side
 ellers gaa det retur

Endnu et brev til Ernst Fritjof mens han var indsat i Frøslev. Brevet er fra hans søster, der var sygeplejerske i København. Brevet er en fødselsdagshilsen, som desværre kom for sent – d. 20. oktober var begge brødre overflyttet til Neuengamme i Tyskland. Brevet gik derfor retur. Desværre har en frimærkesamler nuppet mærkerne

København 25/10 44.
 Kære Fritjof!
 Hjertelig til Lykke på Fødselsdagen, jeg haaber du faar disse lille Billeder og Cigaretterne, selv om det maaske ikke er tilladt at faa dem nu. Der gøres nok en Undtagelse i Anledning af din Fødselsdag. Det er jo trist, at du ikke kan være hjemme, men det er rart at høre, at du har det godt derude. Julemenne haaber forresten at du haaber faaet nogle Gaver.
 Her har vi det indmarcheret vi var samlede til Hennings Fødselsdag i Søndags - han blev jo 8 år. Han haaber sandt på

DANSK RØDE KORS
AARHUS AFDELING
 RAADHUSET

Aarhus, den Poststemplets Dato

Vi underretter Dem herved om, at Deres Paarørende
 Herr Vover Ernst Frithjof Simonsen
 er blevet overført til Frøslevlejren.
 Da Dansk Røde Kors endnu ikke fra de tyske Myndigheder
 har modtaget nærmere Meddelelser om, hvornaar der maa sendes
 Pakker, Breve o.s.v., beder vi Dem venligst forholde Dem af-
 ventende, indtil De faar nærmere Underretning fra os.

Med Højsagtelse og venlig Hilsen
 DANSK RØDE KORS

DANSK RØDE KORS
 AMALIEGADE 18
 KØBENHAVN K.

13/4-45

Fru Simonsen
 Højgade 14 A
 Herning

Dansk Røde Kors meddeler, at man den 23/3-45
 har modtaget Kvitteringskort fra
 Ernst Simonsen f. 25/10-09
 i Neuengammelejren for

Standardtøjpakke 1
 afsendt den 9/12-44
 kvitteret den 9/1-45

Levnedsmiddelpakke 4
 afsendt den 9/12-44, 24/1-45, ?, 24/1-45
 kvitteret den 11/1-45, 10/2-45, 8/1-45,
 10/2-45

Interneringsnummeret er 60773

Erbødigst
 H.O. HANSEN
 Afdelingschef.

Direktoratet for Vareforsyning
 Personlige og telefoniske
 Henvendelser angående denne Sag
 maa rettes til
 VOGNMAGERGADE 2 - CENTRAL 15641
 Dv. Nr. 502.

Postadresse:
 VOGNMAGERGADE 2, KØBENHAVN K.

Udførselstilladelse
 for en Gavepakke

indeholdende de i omstaaende Rubrik specificerede Varer, bestemt for:

Johannes Jøntas Simonsen
 Modtagerens Navn.
 Niinegannus
 Adresse.
 Tyskland
 Bestemmelsestid.

Udfyldes af Ansøgeren.

og til Afsendelse af:

H. A. Brask
 Navn.
 Nr. Farumsgade 33A
 Adresse.
 København K.
 By.

Af Hensyn til Postvæsenet skal Navn og Adresse anføres tydeligt her.

Øverst 2 breve fra Dansk Røde Kors, som var en livline for danskerne i de tyske Kz-lejre. Til venstre et dokument fra Direktoratet for Vareforsyning på en gavepakke til Johannes med bla. honning, marmelade, småkager og friske æbler. Pakken blev sendt 15. februar 1945. Der havde Johannes været død i 2½ måned

Der Kong der Guds nåde som jeg med al den ærbødighed
 og troskab i Guds navn og i Guds navn og i Guds navn
 Der Kong der Guds nåde som jeg med al den ærbødighed
 og troskab i Guds navn og i Guds navn og i Guds navn

Ausgang aus der Lagerordnung:
 Dieser Zettel darf in einem Brief oder mehreren zusammen mit anderen...
 d. 25.3.45. Der Lagerkommandant

Liebe Johanne
 Vielen dank für deine Karte ich habe
 sie empfangen den sag mir ich am
 Freitag an dich geschrieben habe auch
 vielen dank für deine Pakete ich
 habe sie empfangen und ich will hoff
 bald wieder mit dir zusammen
 an sein ich bin gesund und bei
 guter hoff ich hoffe auch das ich
 gesund ist und nicht mit
 dem krieg hängt ich liebe dich
 meine Mutter an Göttern und
 ich sende dich mein lieber
 Johannes und kinder vielen
 liebe und liebe Grüße
 Fritz

HAMBURG-NEUENGAMME
 KONZENTRATIONSLAGER

St. 114
 15.2.45

Erh. genoss. Briefzettel: Gedruckt in Hamburg

Frank.

Johanne Simonsen
 Højgade 14. A
 Danmark
 Herning

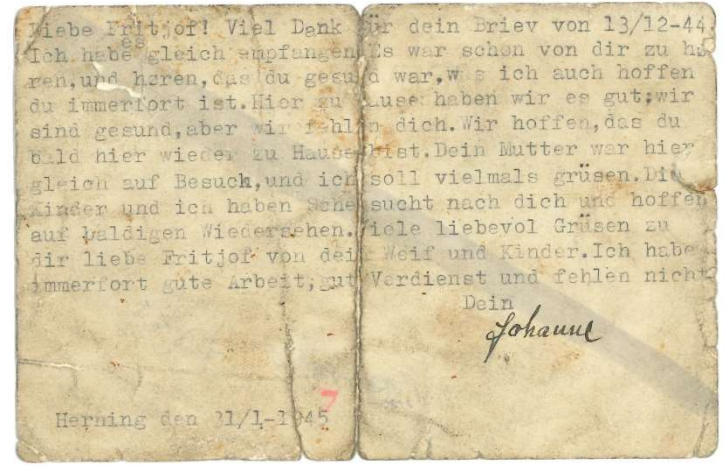
24

Brev fra Fritjof til konen Johanne sendt fra Neuengamme.
 Censuren forlangte at brevene skulle skrives på tysk

Ernst Fritjofs ID-brik med nummeret 60773 og samme på stofmærket til fangedragten – i Neuengamme der var man kun et nummer!

Personlige effekter fra Kz-fange nummer 60773: Simonsen Ernst. Kuverten som Ernst modtog fra englænderne indeholdt papirposen som hans vielsesring, armbandsur, fyldepen og blyant blev ilagt, da han blev indskrevet i Neuengamme. Da han fik posen retur, var det blot en tom pose

Brevkort fra Johanne hvor han var overflyttet til Meppen. Igen forlangtes det skrevet på tysk